

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ
ของโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวเพียงตา ขบวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-714-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16796044

A STUDY OF STATE IN INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF WORK-ORIENTED
EXPERIENCES AREA IN ELEMENTARY SCHOOLS,
BANGKOK METROPOLIS

Miss Phiengta Kaboun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

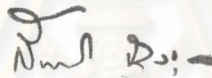
1966

ISBN 974-633-714-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของ
โรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวเพียงตา ขบวน
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณี ศิริโชติ

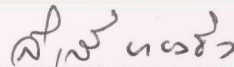
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

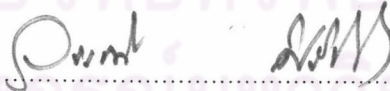
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ชุณงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ)

เพียงตา ขบวน : การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ของโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF STATE IN INSTRUCTIONAL
MANAGEMENT OF WORK-ORIENTED EXPERIENCES AREA IN ELEMENTARY SCHOOLS,
BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วรรณิ ศิริโชติ, 227 หน้า.
ISBN 974-633-714-9

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐาน
อาชีพในด้านการเตรียม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ
นักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา 4 สังกัดในกรุงเทพมหานคร โดยมีตัวอย่างประชากรคือผู้บริหารและ
ครูเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและข้อมูลเพิ่มเติมจากการ
สังเกตและสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ครูแต่ละคนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนและใช้
วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ครูจัดตกแต่งห้องด้วยผลงานของนักเรียนและจัดมุมแสดงผลงานในห้อง
เรียน ครูผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองและมีอุปกรณ์ทันสมัย ประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ครูเปิดโอกาส
ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการซักถามและให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะปฏิบัติงาน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่ออาชีพ ให้มีทักษะในการประกอบ
อาชีพและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่ครูในกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้จัดทำแผนการสอน ก่อนการ
สอนครูจัดเตรียมใบงาน สื่อการสอน ครูส่วนใหญ่ตกแต่งห้องด้วยผลงานของนักเรียน ครูผลิตสื่อการ
สอนขึ้นใช้เอง และมีอุปกรณ์ทันสมัย ประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง
ความคิดเห็นโดยการซักถาม และให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะปฏิบัติงาน

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพ ครูแต่ละคนเป็นผู้จัดเตรียมแผนการสอนและ
ใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ครูตกแต่งห้องโดยจัดมุมแสดงผลงานของนักเรียน ครูผลิตสื่อการสอน
ขึ้นใช้เอง ประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการซักถาม
และให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ทบวงมหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ครูแต่ละคนเป็นผู้จัดเตรียมแผนการสอน ใช้วิธีสอนแบบสาธิตและฝึก
ในห้องปฏิบัติการ ครูตกแต่งห้องโดยจัดป้ายนิเทศ ครูผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองประเมินผลโดยการตรวจ
ผลงาน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการซักถามและให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมใน
การทำกิจกรรม

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *พิมพ์ตา ขบวน*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ.วรรณิ ศิริโชติ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C540447 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : INSTRUCTIONAL MANAGEMENT / WORK-ORIENTED EXPERIENCES AREA / BANGKOK METROPOLIS

PHIENGTA KABOUN : A STUDY OF STATE IN INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF WORK-ORIENTED EXPERIENCES AREA IN ELEMENTARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WANNEE SIRICHOTE, 227 pp.
ISBN 974-633-714-9

The purposes of this research were to study the state in instructional management of the Work-Oriented Experiences Area in the aspects of the teaching preparation, the utilization of instructional aids, the measurement and evaluation and the teachers interaction with students. The sample groups were 92 administrators and 273 teachers in elementary schools under the jurisdiction of 4 organizations. Research tools were questionnaires, observations and interviews.

The results of research were :

The Office of Private Education Commission : The objective of the instructional management of Work-Oriented Experiences Area was to provide basic working skills for everyday life. Each teacher prepared his own teaching plan. The method of teaching was large-group activity. Teachers decorated the rooms with the students' work in every corner. Teachers produced teaching aids by themselves and used new medias. Teachers developed their own measurement tools to be used in making judgment on students' work. Students were given opportunity to voice their opinion.

The Office of Bangkok Primary Education : The objective of the instructional management of Work-Oriented Experiences Area was to enforce good attitude and values in career and for students to practice more skills in career. Teachers in the same cluster schools developed their own teaching aids, teacher developed their own measurement tools to be used in making judgment on students' work. Students were given opportunity to voice their opinion. Teacher also gave advices was to provide actual working skills for students.

The Bangkok Metropolitan Administration: The objective of the instructional management of Work-Oriented Experiences Area for students to actual working skills. Each teacher prepared his own teaching plan. The method of teaching was large-group activity. Teachers decorated the rooms with the students' work by themselves. Teachers developed their own measurement tools in order to be used in making judgment on students' work. Students were given opportunity to voice their opinion.

The Ministry of University Affairs : The objective of the instructional management of Work-Oriented Experiences Area was to provide basic working skills for everyday life. Each teacher prepared his own teaching plan. The method of teaching used the demonstration technique and laboratory technique. Teachers decorated the room with bulletin board. Teachers developed their own measurement tools in order to be used in making judgment on students' work. Students were given opportunity to voice their opinion.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Phan Thana*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Donk Sirichote*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วย ความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณี คิริโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ แนะนำ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พชรวรรณ จันทรางศุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้แก้ไขปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ถูกต้องและมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ศรีกมล อาจารย์ไพเราะ มีบางยาง อาจารย์วณิ กฤษศรีรัตน์ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ที่ให้ความร่วมมือโดยให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนในการศึกษาค้นคว้าบางส่วนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อนทุกคนที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

เพียงตา ขบวน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	9
ความเป็นมาของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	10
ความสำคัญของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	11
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	13
จุดประสงค์ทั่วไปกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	13
โครงสร้างของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	14
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	18
การวัดผลและประเมินผลกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	20
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ...	21
การจัดสภาพการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรตัวอย่างประชากร	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	133
รายการอ้างอิง	165
ภาคผนวก	171
ประวัติผู้เขียน	211

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงอัตราเวลาเรียนเป็นร้อยละ ของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	12
2	แสดงอัตราเวลาของมวลประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่ม	
3	แสดงจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และจำนวนที่เลือกได้	41
4	แสดงจำนวนโรงเรียน ผู้บริหาร และครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ใช้ แบบสอบถาม	42
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ	48
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้าน จำแนกตามสถานภาพ	51
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตร จำแนกตามสถานภาพ	55
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตาม สถานภาพ	59
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามลักษณะการจัด บรรยากาศการเรียนการสอน	63
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของ การวางแผนการสอน	65
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการ ใช้สื่อการเรียนการสอน	70
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวัด และประเมินผล	72
13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้บริหารจำแนกตามลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่ปฏิบัติ ระหว่างผู้บริหารกับครูและระหว่างผู้บริหารกับนักเรียน	74
14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้านจำแนกตามลักษณะการจัดบรรยากาศ การเรียนการสอน	76
15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้านจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการ วางแผนการสอน	78
16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้านจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการใช้ สื่อการเรียนการสอน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้านจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวัดและประเมินผล	87
18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานบ้านจำแนกตามลักษณะปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างครูกับนักเรียน	90
19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตรจำแนกตามลักษณะการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน	93
20	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตรจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวางแผนการสอน	96
21	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตรจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการใช้สื่อการเรียนการสอน	101
22	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตรจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวัดและประเมินผล	105
23	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานเกษตรจำแนกตามลักษณะปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างครูกับนักเรียน	108
24	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตามลักษณะการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน	111
25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวางแผนการสอน	113
26	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการใช้สื่อการเรียนการสอน	118
27	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ของการวัดและประเมินผล	122
28	จำนวนและร้อยละของกลุ่มครูงานประดิษฐ์และงานช่างจำแนกตามลักษณะปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างครูกับนักเรียน	125